

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 12 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 16 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 36 fl. rëndul cu litere garmond

Două guverne.

Sibiu, 21 Iulie n.

Planurile coaliției parlamentare ungare sunt cu bună sênă bine combinate și bine stabilite, dată fiind împrejurarea, că între membrii ei se află bărbați cu multă erudițiune și experiență politică. Și dacă coaliția se crede sigură în isbândă, cum se laudă, este a se atribui tocmai acestei împrejurări, faptului, că forța intelectuală se află pe partea ei. Dar' este a se atribui și împrejurării, că din cealaltă parte se manifestă prea puțină energie. Slăbiciunea puterii executive dă bună alimentare coaliției, și o face să mîergă până unde a mers: de a se considera pe sine ca al doilea guvern al țării, și încă cel legal, cel constituțional, cel parlamentar.

Pentru-că nici au ajuns lucrurile. Guvernul presădat de baronul Fejérváry guvern numit din partea Corónei, dase nu de mult un circular, adresat tuturor municipiilor, în care le trăgea acestora atențiunea asupra împrejurării, că felul cum unele municipii decis să aplice *resistența pasivă* nu este legea țării, pentru-că deocă, că municipiile, și respective țării municipiilor, ar avea dreptul de a respinge în această dată planurile de bună voie din partea cetățenilor și înrolarea lor în armată când se anunță în mod voluntar ca să fie primiți, nu dispun nimica legile țării, și astfel guvernul este decis, ca hotărârile de asemenea natură, luate din partea municipiilor, să le anuleze, ear pe funcționarii reținuți să-i ridice din posturi.

Comitetul executiv al coaliției parlamentare, față cu acest ordin-circular al guvernului M. Sale a acceptat apoi, în ședința de Marți o *contraproclamațiune*, compusă de subcomitetul din care faceau parte conții Apponyi și Andrassy apoi Polonyi, în care contraproclamațiune se dau sfaturi și îndrumări „națiunii” să nu asculte de guvern, ci să asculte de ce îi spune comitetul executiv al coaliției!

Creдем, că pasul acesta al comitetului executiv, — care reprezintă coalițiunea, — a fost prea cutezat, și nu pôte să ducă decât la totala nimicire a ordinei în stat, la anarhie. Am spus-o nu de mult, și o accentuăm de nou, că nu numai după priceperea și ordinul guvernului, ci după priceperea fie-cărui cetățean cu judecată calmă, plătierea dărilor și facerea serviciului militar e o datorință patriotică și constituțională de prima ordine. A impede deci pe cei ce de bună voie vin să-și împlinescă această datorință, este a nimici în cetățenii țării sentimentul de datorință patriotică și constituțională, fapt destul de condamabil chiar și în cazul când am puté accepta punctul de vedere al coaliției, că un guvern care nu e eșit din majoritatea parlamentară, ca neconstituțional și neparlamentar nu e în drept să încaseze dări și să înroleze recruți, — pentru-că nici recruții, nici dările nu se dau guvernului, ori Corónei, ci se dau statului și pentru susținerea statului.

Cu mult mai îngrijitoare ni-se pare însă *promisiunea* cu care proclamația se încheie, că adevărați toți aceia cari

vor căde jertfă acestei dispozițiuni, au să fie *remunerați* la timpul seu, și nu va rămâne nimeni de pagubă dintr-o funcționarii pe cari guvernul ar îndrăzni să i amoveze din posturi. Asta e îndemnare și provocare directă la ne-supunere, la nerespectare față cu dispozițiunile guvernului numit din partea Maiestății Sale, și cunoscând temperamentul viu al Magiarilor, tare ne temem, că mulți dintr-o funcționarii municipali vor pușca peste țintă făcând întrebuintare de aceste sfaturi și îndrumări.

Recunôștem dreptul coaliției de a se considera pe sine de adevărată reprezentanță a opiniei publice din țară, pe baza majorității ce o are în parlament. Recunôștem pe sêma ei dreptul de a pretinde, ca guvernul țării să fie luat din șirele ei, și dreptul acesta îl recunôște și Coróna. Dar' nu îi pôte recunôște nimeni dreptul de a se considera pe sine de al doilea guvern al țării, și de a da contraporunci, pentru a împede ca împlinirea poruncilor venite de la guvernul adevărat al țării. Căci două guverne nu putem să avem. Făcând așa, duce sigur lucrurile acolo unde cetățeanul din Comorn, care a întrerupt pe centele Apponyi în vorbirea sa din Dumineca trecută voia să fie duse: la *ascușirea cîșelor*! Ori pôte-că *realizațiunea* voia, ca să-i se ajungă lucrurile?

Conferențele învățătorești.

Convânt de deschidere

rouit de comisariul consistorial G. H. Hango, președinte, la deschiderea conferenței învățătorești din protopresbiteratele Cetatea-de-pêtră și Solnoc, ținută în Rogoz la 21 și 22 April 1905 st. v.

(Fine.)

Un bogat material de exploatat ne ofera și constituțiunea patriei și cea a bisericei noastre în special. Aici înainte de tôte vom spune elevilor, că avem două feluri de atpânii în lumea această: una lumescă și alta bisericăscă, și ambele sunt de la Dumnezeu rânduite, și că la porunca lui Dumnezeu, care le-a așezat pentru binele nostru și care este și peste ele, le datorim supunere și ascultare. Iis. Chris. a zis: „Dați celor-ce sunt ale Căsarului-Căsarului, și celor-ce sunt ale lui Dumnezeu — lui Dumnezeu”. (Marc. XII. 17), — și lui Pălat: „Nu ai avé nici o putere asupra mea, de nu îți-șar fi dat ție de sus”. (Ioan XIX. 11). Asemenea suntem datorii a sprijini și instituțiunile bisericesti și civile culturale și de binefacere, căci fie direct, fie indirect și noi ne împărțăm de binefacerea lor și astfel ne arătăm și iubirea față de deapropoale. Dar' cu deosebire trebuie să sprijinim instituțiunile bisericesti și nêmului nostru, făcându-ne membri la ele și ajutându-le eventual și altcum. Apoi trebuie să ne ferim de societăți rele și de ômeni răi, la sfaturile cărora am căde în păcat și ni-am periclită fericirea noastră și a societății legale bisericesti și civile etc.

În legătură cu această, la tractarea constituției corporațiunilor bisericesti ori civile, vom arăta elevilor: ce însuși trebuie să aibă aceia pe cari îi alegem de dirigători și de reprezentanți (deputați, membri) în diferitele corporațiuni bisericesti și civile, și cât este de mare păcatul acelor alegători, cari se lasă a fi mituiți de cineva cu bani, mâncare, beutură sau altceva, pentru-ca să alégă de dirigători ori de reprezentanți ai poporului — ômeni despre cari știu înainte, că nu vor

lucra pentru binele poporului, ori vor lucra numai pentru binele unora și cu păgăbită nedreptă a altora.

Alt obiect de învățămînt sunt: *științele naturale* cu ramurile lor: Antropologia, Zoologia, Plantologia, Mineralogia, Fizica, Chimia și Agricultura.

Mai cu sêmă cu ocaziunea excursiunilor la câmp — le vom atrage atențiunea la frumusețea și măreția lucrurilor din natură, pe cari omul nu le pôte produce, și dacă le vom prezenta tôte lucrurile și fenomenele din natură în colorit religios, întărindu-ne afirmațiunile abstracte la loc și timp potrivit și cu citațiuni din sf. scriptură, după-ce le-am explicat odată pe baza legilor naturii.

Trebuie să convingem pe elevi, că tôte sunt de la Dumnezeu și că tôte își au s'opul lor special, de-și nu conștem încă scopul tuturor ființelor și pentru om. Tôte sunt așa precum sunt, pentru-că altcum nu s'ar putea susține după modul lor de tra'u fixat de Dumnezeu și altcum nu ar puté corăspunde nici scopului lor special. În tôte trebuie să vadă atotputernicia, înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu față de tôte ființele din natură și mai cu sêmă față de om pentru care a creat tôte.

Când ni-a succes a convinge pe elev despre această, atunci nu va deveni din el om înzămățat de știință sa, ci el îi va pleca înaintea lui Dumnezeu, și cunoscându-și destinațiunea pe acest pământ nu va căuta mai înainte cele trupești, ci va tinde mai înainte după cele cerești, căci atunci acelea tôte le vor adăuga lui. (Lucă XII. 29). Și nu e tocmai așa greu a ajunge la acest rezultat, dacă ne vine și familia și societatea terrefactor, căci mintea și inima lor încă nu e stricată, și aceea rărare, ce cădem în ea, numai ostenelă se ne înăm.

Dar' iată și câteva pîde: cum putem convinge pe elevi despre atotputernicia, înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu din lucrurile din natură.

Să privim mai întâiu la facerea lumii (Despre crearea ființelor pur spirituale, despre ingeri, nu vorbesc, pentru-că este un obiect mai puțin accesibil de mintea elevilor din școala populară). Dumnezeu a creat lumea din nimica (atotputernicia) și după ceriu (ființele pur spirituale, ingeri) pământul (materie), apoi din aceasta ființele neînsușite, dar' și aici mai întâiu plantele și numai după acestea animalele și mai pe urmă pe om, ființa spirituală-materială. Pentru-ce în ordinea această? Pentru-că ființele superioare nu pot exista fără cele inferioare. Omul nu pôte trăi fără plante și animale, animalele nu pot trăi fără de plante și plantele nu se pot desvolta fără materiile din pământ. Chiar și omului îi crează mai întâiu corpul și numai după aceea sufletul, căci după zis'a sf. scripturi, corpul este locuința sufletului și prin el numai se pôte manifesta în afară.

(Iată deci și înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu la crearea lumii față de ființele Sale).

Dexterități tehnice: cântări, desemn și lucrul de mână. Trebuie să învățăm a cânta frumos, pentru-ca să putem lăuda pe Dumnezeu și prin cântare. Apoi cântarea frumôs, chiar și cea profană, ne mângăie în supărări, ne învioră sufletul și ne nobilită înima. Trebuie să învățăm a desemna, pentru-ce să ne câștigăm un gust bun pentru ceea-ce e frumos și plăcut și ochilor, mai cu sêmă când e vorba să facem lucruri pentru înfrumusețarea bisericilor. Și în fine învățăm și lucrul de mână, pentru-că nu toți putem trăi după carte, ci trebuie să învățăm o meserie de-care, pentru-ca să ne putem câștiga pâinea de tôte zilele pe cale cinstită, prin muncă

dreptă, așa precum voește Dumnezeu. Nici lucrul de mână, meseriile nu sunt rușinoșe, ci din contră, tocmai plăcute lui Dumnezeu. Esemplu însuși Domnul nostru Iisus Christos și apostolii. Apoi câtă pildă de sîrguință și orătare nu putem învăța chiar și de la animale. Pildă albina, furnica etc.

În fine chiar și *gimnastica* o învățăm în ultima analiză pentru preamărirea lui Dumnezeu. Căci prin ea ne întărim corpul și ne înviorăm sufletul; prin ea ne conservăm sănătatea și ne prelungim viața după cât e cu putință. Apoi ne deprindem a face semnul crucii, închinăciunile, îngenuncherile și mătănile în mod frumos și plăcut nu numai ômenilor, ci și lui Dumnezeu. Adevărat, că Dumnezeu nu se uită atîta la formele din afară când ne rugăm, ci la gândurile omului și la inima lui; dar' noi ca ființă corporală-spirituală trebuie să ținem cont și de formele din afară, prin cari ne dăm espreșiune gândurilor și sentimentelor religioșe, pentru-că trebuie să servim și cu corpul nostru lui Dumnezeu și astfel să servim de pildă și altora pentru deșteptarea și întărirea sentimentului religios.

Încă ceva și volu termina.

Noi adese-ori vedem în viață: cum celor buni le merge rău, și celor răi le merge bine și cum trimite Dumnezeu călămități publice asupra tuturor fără deosebire și asupra celor rei și asupra celor buni. Pentru-ce această? Dar' chiar și de aici putem deduce atotputernicia, înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu față de făpturile Sale și mai cu sêmă față de om. — Dumnezeu dă celor răi buclă, pentru-ca văzînd ei bunătatea lui Dumnezeu arătată față de ei cu nevederile, să se lăpede de rădălegile lor și să se întorcă eară la Dumnezeu, ori pentru ca să-i remunereze aici pe pământ pentru vre-o faptă bună ce au răvășit ôre-când în viață. — Ear' celor buni le trimite rele, pentru-ca să le cerce credința, că ôre și mergîndu-le rău vor împlini poruncile lui Dumnezeu (Iov), ori pentru-ca să-i pedepsescă aici în viață această pentru vre-un păcat din trecut. Pentru-că Dumnezeu este și preadrecht judecătoriu, care respăștește fiecărui după vredniciei. Apoi călămitățile publice, ce le trimite Dumnezeu asupra tuturor fără deosebire, precum bôle, fomete, cutremure de pământ, inundațiuni de ape, rășbôie și alte rele asupra ômenilor și asupra plantelor și animalelor, eară sunt mijloce pentru ca deoparte să restabilească ecuilibrul într-o ființă din natură, ear' de altă parte pentru-ca și prin acelea să-si arete atotputernicia sa, ca omul văzînd nestatornicia lucrurilor omenești, să se umilească înaintea lui Dumnezeu și cu atât mai vîrtos să se ferască de păcat.

Iată dar', stimaților domni învățători, în conturi foarte mari, cum putem aduce tôte obiectele de învățămînt profane, chiar și cele mai sece, în legătură cu religiunea. Iată cum le putem prezenta elevilor tôte în vestmînt și colorit religios, ca așa în tôte lucrurile din natură și din viața omului să vadă mîna lui Dumnezeu, și atotputernicia, înțelepciunea, bunătatea și dreptatea Lui. Iată cum ne pot servi tôte lucrurile din natură și din viața omului ca mijloce pentru deșteptarea și întărirea orălației și a sentimentului religios-moral în elevi, ca să devină ômeni luminați, de-și cu puțină știință, dar' mai cu sêmă ômeni morali așa precum cere spiritul creștinismului. Căci nu în multă învățatură stă știința cea adevărată, ci în virtute, în acea înțelepciune dumnezeiască descoperită omului, carea îi arată calea, cum să folosească bunurile pămîntesti spre mărirea lui Dumnezeu și așa și spre fericirea sa pămîntescă și cerescă.

Și numai lucrând așa merităm numele de învățători confesionali și de luminători ai poporului.

Fie, ca aceste puține indicii modeste să cadă pe pământ bun și desvoltându-le de pe catedre să aducă rode mănoso spre binele trupesc și sufleteș al tuturor.

Cu acestea declar conferința și prima ședință a ei deschisă.

Cronică pedagogică.

(Urmare).

Pe lângă predarea cetirei în mod rațional, metoda fonomică a aflat îmbunătățiri necesare și la predarea scrierii.

Până când după metodele vechi, elevilor li se arăta simplu cum se scrie o literă, încercând a-i deprinde la combinarea ei, după acest metod ele se predau într'un mod cu mult mai firesc.

Precum la predarea cetirei, așa și la predarea scrierii i a de basă istoria desvoltării culturale a omeniei.

Cum au scris omenii la început ne este cunoscut: Voind să arete un lucru ôre-care desemnau diferite chipuri. Dacă d. e. voiau să arete eternitatea desemnau un șarpe încoilât mușcându-și coda; doriau să arete, că cineva să fie cu atențiune, desemnau ochiul ș. a. m. d.

După scrisoarea hieroglifă a urmat scrisoarea inventată de fenicieni cu semnele sonorilor.

Acestia pentru semnele sonorilor întrebuințau desemnuri de obiecte cari se începeau cu sonul respectiv. Pentru a arăta pe „A” se desemna capul bouului, de-ore-ce în limba feneciană bouul se cheamă „Aleph”, de aceea pe „A” îl numiau „Aleph” sau Alfa; „B” se desemna în forma unei case, de-ore-ce acesta în limba feneciană se cheamă „Bet” ș. a. m. d.

Scrisoarea și acum mai are multe asemănări cu scrisoarea vechi, se înțelege, că cu timpul în forma literelor s'au făcut tot mai multe schimbări, așa că acum puțin se poate observa asemănarea lor.

Considerând că predarea scrierii în legătură cu desvoltarea înaintării culturale a omeniei, sau mai bine, cu metoda scrierii inventat în mod natural în timpul copilăriei omeniei, ofere posibilitatea de a stîrni în elevi interes și atențiune, acesta s'a constatat a fi cel mai practic metod.

E deosebit cunoscut, că elevii nu observă toate părțile unui lucru, ce li s'ar prezenta, ei observă numai aceea ce-i interesează și le face plăcere, sau mai bine: ce e interesant modului de cugetare și ce se ține de cercul lor de activitate.

După metodele de pînăci neputându-se atrage deosebit atențiunea elevilor prin o predare potrivită a semnului sonului, a literelor, natural că elevii în acesta nu vedeau decât niște linii încurcate, despre-ce nu-și puteau da seamă, pentru-că predarea nu era destul de interesantă, prin urmare nu le putea stîrni interesul și atențiunea cercuță.

E evident deci, că e neapărat de lipsă, ca predarea literelor să se facă în legătură cu o asemănare corespunzătoare, în legătură cu o poveste strîns legată de sonul și litera respectivă.

Vom prezenta în partea II. a lucrării noastre modul de predare cu povestirea corespunzătoare pentru fie-care son și literă respectivă.

Dacă ne vom nîsi să ne însușim acest metod, aplicându-l, ne vom convinge că pe acest teren putem să ajungem la rezultat ulterior și că în decursul celor 6—8 săptămîni de la începutul anului școlar fie-care elev începătoriu va fi pus în poziția de a cunoaște toate literale, putându-se începe înasă cetirea și scrierea.

II. Partea practică.

1. Exercițiul de sonificare.

2.

Intr-o zi când bunica împletia ciorapi, Veta o rîgă să-i dea și ei să împletască.

Bunica i-a spus, că fiind ea mică, nu știe să lucre, dar' îi va da când va fi mai mare și va ști să împletască.

Veta însă atîta a rugat pe bunica-sa, pînă când aceasta s'a învoit să i dea cele de ipsă pentru împletit: atîta și ace.

De ôre ce Veta nu știa cum să începă și ce să facă, a trebuit să-i arete tot bunica.

Pe când bunica îi arăta și-i spunea, pisica, care avea mare plăcere să se jöce cu Veta, a venit și ea aci, dar' vîzînd că Veta nu vrea să se jöce cu ea, a aruncat jos ghemul de ață și a început să-l rostogolească prin casă de aci colea.

Intr'aceea bunica, care se apucase să lucre mai departe, aude că Veta începe a ride: i...i...i...

Se uită la ea și vede că copila nu mai lucre; ea și-a fost pus degetul arătătoriu la gură și vîzînd ce face pisica, ridea într-una: i...i...i...

Bunica nu s'a supărat pentru aceste, a ris și ea de pisică.

(: Degetul arătătoriu îl punem la gură, imitînd pe Veta și totodată pe „i” tipărit, care are asemănare cu degetul :).

(Va urma

Revistă esternă

Condițiile păcii ruso-japoneze. „Magdeburger Zeitung” vestește pe baza informațiilor ce zice că le are dîn Petersburg, că Witte (fostul ministru de finanțe) și Martens (profesor la facultatea juridică a universității din Moscva), mandatarii Rusiei pentru tratativele de pace, vor pleca la America cel mult Joi sêra (adeacă a sêră să fi plecat deja) și că condițiile păcii ar avê să fie următoarele:

1. Rusia cedeză Japoniei insula Sachalin.
2. Fortificațiile de la Vladivostok au să fie demolate.
3. Mandjuria va fi retrocedată Chinei, cu excepția peninsulei Liaotung, care rămîne în posesiunea Japoniei.
4. Rusia recunoaște protectoratul Japoniei asupra Coreei.
5. Calea ferată Carbin—Port-Arthur trece în posesiunea Japoniei.
6. Rusia plătește Japoniei trei miliarde (3000 de milioane) de franci despăgubire de răboiu.

De sine înțeles că nu acestea vor avê să fie condițiile definitiv stipulate, și — judecînd după știrile pesimiste date în zilele din urmă — pöte că nici nu se va face pace, ori cel mult numai după îndelungat timp. Acesta se deduce dîn faptul că mandatarii Japoniei au marșrută legată, n'au înputerit să intre în pertractarea eventualelor contrapropuneri făcute din parte rusescă, ci s'au sistat pentru pretențiunile stipulate dîn partea Japoniei. Alt moment puțin promițătoriu pentru pace e faptul că Japonia s'a instalat deja ca a casă în partea sudică a insulei Sachalin, a dat tuturor localităților numiri japoneze, și-a pus deja la mal materialul și lucrătorii de lipsă (3000) pentru construirea unei căi ferate în lungime de 125 miluri, ear' armată are deja pe insulă 14.000 de ômeni. În același timp a împresurat portul Vladivostok.

Din partea sa, Rusia încă nu stă cu mîinile 'n sîn. În timpul din urmă a trimis în Mandjuria 100.000 de soldați, cu cari ôstea lui Linevici s'a întărit binișor, ear' la Hamburg a cumpărat corăbii pe preț de 40 milioane de ruble.

Tulburările din Rusia. Mercuri s'a întrunit în Moscva congresul reprezentanților nobilmei și orașelor („zemstvo” și „duma”) pentru a se consulta asupra reformelor pe cari să le pretindă de la guvern. La început congresul a fost oprit, dar' după ce reprezentanții totuși s'au adunat la Moscva și au declarat că totuși vor ține congresul, guvernatorul Korofov a recomandat guvernului să abstea de la porunca de a fi închiși toți congresistii, căci altcum se vor întîmpla turburări mari.

Intr'aceea țera e în fîrbere pretutindenea. În împrejurimile de la Odesa țeranii sunt în continuă revoltă, jăfuind proprietățile mari; miliția 'i prinde cu sutele și 'i bate de 'i face tot sînge, dar' acesta e numai uleu pe for. În armată încă a prins mult teren spiritul revoluționar; pe lângă dese revolte ale matrozilor mai vin acum și revolte în regimentele de linie. Astfel „Frakfurter Zeitung” are raport din Varșovia, că patruzeci și șapte ofițeri cari aveau să plece cu trupele la răboiu, au fost osîndiți la mörte și împușcați, fiind-că n'au voit să plece; ear' com-

pania de soldați comandată să esecute sentința n'a voit să puște, așa că a trebuit adusă o sotnie de cazaci, ca să esecute sentința. — În Kronstadt a fost Luni revoltă de matrozii, care însă a fost suprimată cu ajutorul eszaciilor. Numărul morților și răniților nu se știe.

Voci din public.

Se luăm aminte.

Suntem rugați se dăm loc următoarelor șire:

Revista noastră literară „Familia” din Oradea mare, sub titlul „Biserică și Școală” în nr. 26, din 9 Iulie 1905, publică următoarea notiță:

„Concursul gr. cat. român în Oradea mare. Marța trecută, în 4 Iulie n., s'a ținut în reședința episcopescă gr. cat. română din Oradea mare concursul pentru primirea elevilor la diversele institute de cultură. — Consistoriul, presidat de Pr. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu, a primit: în teologie 8, (din cari unul la Budapesta, unul la Strigoni, 1 la Sătmar, 1 la Ungvar, 4 la Oradea-mare); în seminarul domestic de băieți în Oradea-mare 47, din cari gratuit 9, restul cu jumătate de plată: în internatul Pavelian de băieți din Beluș 77, din care 42 gratuit, restul cu jumătate de plată. La miazăzi (?) Pr. S. Sa episcopul Radu a întrunit la masă totă preoțimea care a luat parte la concurs, dimpreună cu mireni credincioși oradani.”

Atît. Un lucru însă nu spune explicat această notiță, anume că cei 8 tineri primiți în teologie au să și facă studiile pentru carieră preoțescă în seminariile teologice — magiare romano-catolice din Budapesta, Strigoni, Sătmar, Ungvar și Oradea-mare. Adeacă în seminarul exclusiv magiare, străine cu desăvîrșire de neamul românesc și de ale sale interese și conduse în cel mai exclusivist și detestabil șovinism magiar.

Astfel tinerii gr. cat. români sunt ținuti a-și face studiile teologice și a se înarma cu cele trebuincioase pentru cariera preotului român gr. cat. într'un mediu absolut străin de limba română, de cultura poporului român, de tradițiile sale religioase etc. Unde nu aude în veci o vorbă românească, nu aude în veci un Dîmnî miluește, ori îndură-te spre noi, în veci vre'o melodie a bisricii românești, etc. etc.

În schimb însă sunt săturați pînă la disguestul sufletului cu toate doctrînele străine, ce din motive pa-chice, nici accesibile nici ziditoare, ci adevărată povară și distrugere sunt pentru spiritul și firea proprie a Românului. Pe lângă aceea preocupate, ba chiar tendințioase sunt s'ast-ori, față de novinovatele dar fireștile năsuințe culturale ale poporului român.

Și dacă diecesa gr. cat. română din Oradea-mare trimite în fie-care an numai cîte 8 tineri români în acele institute, totuși în cele 4 cursuri teologice se crează în această atmosferă străină de noi an de an cîte 32 tineri candidați de preoți români greco-catolici.

Cu ce spirit, cu ce educație se vor fi întorcînd ei prin comunele române e ușor de înțeles! Și datorii suntem a constata, că rodirile acestei educațiuni sunt nespuse de amare și dănuoase poporului român. Ridicăm un colțșor al vălului, ca să vedem, că d. e. în jurul Sătmarului sunt deja 20 comune parohiale gr. cat. române, în cari preotul român gr. cat. trebuie să cîtească evanghelia mai întîi în limba română, limba rituală pîn' acum, apoi imediat și în limba magiară, ear' predicile trebuie să le rostească consecut în limba magiară.

Nu învîcovățim pe nimeni d'ntre contemporani pentru această îngrijitoare situație. Știm noi că e moștenirea seducerilor clăndestine dîn întunerecul trecutului. Ținem însă, că e timpul suprem pentru reculegerea firească a fraților nostri din acele ținuturi. Această li-o dorim din totă inima, conduși de cel mai curat patriotism.

Un lucru mai așteptăm încă, să vedem anume, dacă din fapte ca cele mai sus înșirate, regretabile ce-i drapt dar' reale, va înțelege și se va convinge tinerul nostru istoric din București, dl N. Iorga, despre rostul ce l'a avut și l' are biserică gr. cat. română în sinul poporului român? ... Am dorî mult să ne rămînem decepționați.

NOUTĂȚI

Vilegiatura M. Sale. Cum se știe, M. Sa împăratul și rege al nostru Francisc Iosif încă pe la sfîrșitul lunii trecute și-a frapș pus sejurul la Ischl, spre a petrece acolo lunile de vară. Cum se raportează acum din Ischl, în ultimile zile ale lunii August M. Sa va pleca de la Ischl la Roma, spre a fi prezent la manevrele austro-italice. După terminarea acestora va merge la Schio-brun, de unde în 3 Septembrie pleacă la Ta-ra, la manevrele din pă țile sudice ale Bosniei. Pe la jumătatea lunii Septembrie va va reînôrce apoi la Viena, spre a primi vizita regelui Alfonso XIII. al Spaniei.

Opt sute de ômeni împușcați. O telegramă dîn Varșovia dîto 20 Iulie raportează, că Mercuri au fost împușcați, cu foc de linie, 800 soldați rezerviști, cari desmarșă de la trupe, dar' în reșîmp au fost prinși.

Alegeri curate! Zilele trecute s'a făcut alegere de deputat dietal în cercul Băzkeve, ajuns în vacanță prin abateri. Au luptat deoparte kossuthiștii, de altă parte liberalii. Despre modul cum a luptat fie-care partid, ca să scöță învingătoriu pe cand datul săi, măritur-ște însăși presidential partidul kossuthișt de acolo, Dr. Mészáros Lajos, care în o declarăție publicată în „Magyarország” zice și următoarele: „Totuși au e lucru cîștit, ca partidul independenț, care de zeci de ani pörta luptă contra corupției, acum să corumpă în mîsură cu mult mai mare, de cum a făcut vre-odată partidul guvernamental”.

† Mariți Sêrbu n. Ciuruga, văduva fericitului paroh Ioan Sêbu și totă învîță ôre în Roșcani, după lungi și grele suferințe, fiind împărțită cu sîntele țane, a încetat dîn viață Joi, în 20 Iulie n. la ora 3 dimineța în vîrstă de 28 ani și după o vîdovie de 1½ an. În Sêbia. Rămășițele pămîntești ale repositat se vor așeza spre vecinică odhnă Sâmbătă la 22 Iulie n. la ora 2 d. n. în cîmisterul bisricii gr. cat. din suburbiul-de-jos.

Ucisă de viperă. La Zeng o viperă cenușie a mușcat de trei-ori pe o fată ce culegea flori pe câmp. În urma mușcării fata s'a umflat în mod înfiorător și chinuri de 16 ore a murit. Tot de la Zeng o viperă a mușcat dîn prof. dr. Dobiasch; acesta stîmna ajute, și-a legat imediat degetul spre a opri circularea sîngelui din partea mușcată a degetului, și-a tăiat rana și a spălat cu spirit și apă. Apoi s'a reînțors grabnic în oraș, unde medicii l'au apöat ast-dolose presoare. Se speră că pe lângă îngrijire corespunzătoare va puté fi scöpat de mörte.

Jăfuitori de lucruri sînte. Din cat drala de la Milano jăfuitori pînă acum necunoscuți au furat aerona de aur de pe capul statuii ce reprezintă pe Maica Precăurată, ear' de pe braț au furat brățara de aur, ambele împodobite cu multime de pietre scumpe. Valôrea lor e treizeci mil de lire.

Calduri caniculare. În timp ce în Europa căldurile caniculare au mai răbit în urma ploilor din zilele trecute, americanii sunt torturați înă și acum de chinurile nădufului. Astîl o telegramă din New-Jork raportează că acolo au murit de răduț 28 de ômeni, ear' în alte căteva orașe 60 de ômeni.

Școle economice la preparandile de învățători. Ministrul de culte a dat ordî tuturor inspectorilor reg. de școle, în care dispune, ca cu începerea anului școlar viitoru să se inactiveze la toate școlile de aplicație ale preparandiilor de stat pentru învățători și învățătoare, cl. V. și VI. și scöia de repetiție economcă. — Mai are în plan ministrul, ca în legătură cu tîde preparandile de învățătoare să înființeze școlă de meșteșug (de fier) și de economie de casă.

Petrecere în Lăpușul-unguresc. Tînerimea academică din cercul Lăpușului și jur va aranja la 6 August st. n. 1905 în Lăpușul unguresc (sala hotelului B. tuer) petrecere cu dîns. Venitul e destinat în favoarea bisricii gr. catolice din loc. Începutul la 8 ore sêra. Suprasolviri maritimöse și oferte benevole se primesc cu mulțămînt și se vöcuita pe cale ziaristică.

Petrecere în Mediaș. Tînerimea romără din Mediaș și jur învîță la petrecerea de vîă împreună cu dîns, ca o va aranja în 2 August st. n. (S. III) în pavilionul hotelului „Schütz n”. Începutul la 3 ore sêra. Venitul curat e des' n't spre scopuri filantropice. Suprasolvirile se vor primi cu mulțămînt și se vor cuita pe cale ziaristică.

Nou cutremur de pământ la Scutari. Se raportază din Cetinje (Munt-negru) că Duminecă după amiază pe la 2 ore la Scutari a fost de nou cutremur de pământ, precedat de lung vnet suteran și că pe la 1 ore cutremurul s'a repetat, având patru zguduirii puternice. De astădată înșe, sfârș de spaima locuitorilor alte urmări n'a avut.

Moșie de două milioane pe sâma unui oraș. Adunarea generală a reprezentanței orașului Giula (comitatul Bihor) a hotărât să cumpere cu două milioane de corone moșia de 4200 jugere de la Sâmbenedic a conților Werkheim.

Animale ucise de grindină. În părțile sudice ale comitatului Solnoc-Doboca a bătut zilele trecute grindină așa de mare, în cât zdrobi de ghiasă — unii chiar de mări-mea ouălor de găscă — au ucis chiar și animale. Douăsprezece comune au fost cercate de plaga acesta, cărora li a năvălit aproape întrăgă recolta, deosebi însă comunele Buza și Kékas au îndurat pagube enorme. La Kékas grindina a ucis multe oi de pe hotar și chiar și un vitel mărisor a fost ucis, tocat în cap de zdrobi de ghiasă.

Prins în plantele de apă. Poetul Borkevitc din Berlin s'a scaldat Duminecă în Langensee și cufundându-se sub apă și-a înecurat piciorul în plantele aquatice, așa că nu s'a mai putut ridica la suprafață. Luni i-au scos din lac cadavrul.

Crema Margit. Puține dame sunt în țară, cărora nu li s'a cunoscută alifia pentru obraz a farmacistului Földes. Dintră toate cosmeticile crema Margit a lui Földes este cea mai căutată, deoarece e cu totul nestricăciună și delată în câteva zile toate necurățiile pielii, ca pistrue, jubruțe, pete etc., dând obrazului frăg zime și finețe. Nu se folosește numai pentru înfrumusețarea obrazului, ci și pentru înălbirea grumazului, a umerilor și a mâinilor. Borsanul mare 2 corone, borsanul mic 1 cor. Se capătă la producătorul Földes, farmacist în Arad, cum și în alte farmacii. De imitații este a se feri.

Avis

Domnii barbați de încredere și toți acei domni cari au primit prospectul cu lista de înscrisuri la „Industria”, proiectatul institutului industrial-economic, s. pe s., în Deva, sunt alpe această cale recerșă și se retrimită listele provenite cu subscrierile originale și banii locușării. Cu bucurie constat, că — deși parțial — au mai mers a listelor nu ni s'a înăpoiat — din listele ce le avem am constatat, că aproape întreg capitalul social de 100,000 corone, împărțit în acții de câte 100 corone, e deja semnat. Înființarea acestui institut de mare importanță generală e deci deplin asigurată.

Subscrierea de acții nouă e posibilă până la aducerea generală, carea — au dărat legii comerciale — în 2 luni, la 10 ori 14 Septembrie 1905 negreșit se va ține.

Plătirea acțiilor 30%, trei rate à 10 corone, adică 30 corone de acție și 2 cor. taxa de înscriere negreșit trebuiesc plătite, ca să putem începe lucrarea cu ajutorul lui Dumăzeu cam la 1 Octombrie 1905. Răstul se poate plăti în termene mai lungi.

De cumva subscrierile — după interesul general judecând — vor întrece cu mult suma proiectată de 100,000 corone, vom urca la 200,000 cor. capitalul, spre binele institutului.

Deva, 20 Iulie 1905.

Augustin A. Nicoră
membru fondator,
inițiator al „Industriei”.

ECONOMIE.

Expoziție de pome în Mercurea.

În urma apelului adresat de comitetul central al „Reuniónii” române de agricultură din comitatul Sibiu în cauza aranjării expoziției de pome, struguri și derivatele lor, în opidul Mercurea, protopresbiterul Avram Pecurariu a convocat fruntașii din localitate și din comunele vecine la conferința ce s'a ținut la 8 Iulie c. c.

La conferință au participat protopresbiterul Avram Pecurariu, dl Vulc, director de bancă, Dr. Gh. Măcelar, Dr. Nicolae Schău, ambii avocați, Ioan Băga, George Munteanu, Ilie N. Petruț, Ilie Floaș și Nicolae Simulescu, toți din Mercurea; Ioan Sărb din Poiana; Ioan Cosma din Ludoș, Vasile Greavu

din Gârbova; Dumitru Ivan jun. din Dobroa și Ioan Sava din Jina.

Conferința a numit president adhoc pe protopresbiter Păcurar, iar notar pe învâțătorul N. Simulescu.

Propunerea comitetului central al Reuniunii de a aranja expoziția de pome în Mercurea, a fost primită cu multă însuflețire de conferință.

S'a luat hotărâre, ca expoziția să se țină în zilele de 27—30 Octombrie st. n. și ca pe lângă pome, struguri și derivatele lor la expoziție să se primăcă și produse din toți ramii de economie.

Membrii din Mercurea, prezenți la conferință, formăz comitetul aranjator local cu însărcinarea de a pregăti și duce la îndeplinire lucrările necesare pentru expoziție.

Pe lângă comitetul aranjator amintit s'a constituit și un comitet de dame sub conducerea dnei Agnes Dr. Măcelar n. Cristea și a dnei Marina N. Sărb din Poiana, cari cu gustul lor nedisputaver să facă pe adevărații o gaură în a expoziției.

Pentru ca buna reușită a expoziției să fie asigurată, s'au instituit agenții numindu-se de membri ai acestora pentru comuna Apoldul sup.: Vas. Necș, paroch, Dem. Ivan și Dem. Iridon, proprietari; pentru Apoldul sup.: I. Orăștian, Ioan Lăzar, parochi, I. Preda, N. Făcaș, proprietari, și Dem. Orăștian, inv.; pentru Ludoș: I. Cosma, notariu, I. Popp, paroch, și I. Oltean, propr.; pentru Amnaș: I. Preda, paroch; pentru Dobroa: N. Ivan, inv., I. Nedela și N. Biju, propr.; pentru Reci: D. Munthiu, not. și Ig. Filip, paroch; pentru Gârbova: R. Pop, paroch, Vas. Greavu, inv. și I. Cărpeneș, propr.; pentru Cărpeneș: Cornel Muntean, not., I. Munthiu, paroch și I. Popa propr.; pentru Jina: D. Pamfiloiu, paroch, I. Sava, inv. și I. Strules, not.; pentru Poiana: I. Șerb, A. Șerb, N. Dobrotă, I. Dobrotă, R. Vraciu, Dum. Șerban și I. Vlad, inv., iar pentru Rod: Vas. Dobrescu, I. Moga și Dion. Iuga.

Pentru zilele în cari va fi deschisă expoziția se proiectază a se ține în Mercurea diferite introniri și serbări, ca astfel să se dea puțință tuturor de a o cerceta.

Între șefii de împrejurări avem speranță, că a expoziție de pome, ce Reuniunea noastră agricolă o aranjază, nu va rămânea cu nimic îndărătat celor 3 aranjate în Sibiu, B. beșul etc. și Sibiu.

„Dzeu vede!”

PARTEA LITERARĂ.

Limba nouălor cărți bisericești.

(Urmare.)

Pentru orî cine — cred — o astfel de rugăciune, cu o astfel de limbă, care de fapt e introdusă în cărțile bisericești, e un simptom îngrijitor, care tocmai fiindcă amenință ființa limbii noastre bisericești, ar trebui să formeze obiectul de ocupațiune al acelora, cari poartă cu cuvîntul și cu peana soartea vieții intelectuale românești. Pentru orî ce om care se ține în curent cu istoria mai nouă a filologiei, timpurile filologiei fantastice au trecut în domeniul istoriei și astăzi ne aflăm pe o treaptă mai sănătoasă. Tot ce nu-i în firea poporului român nu-i românesc și prin urmare nu-i bun pentru noi — astăzi. Dacă vor veni timpuri, cari vor cere altă direcție, se va găsi și pentru aceasta calea sa adevărată.¹⁾

Astăzi nimeni nu mai poate aproba acele inovații fără rost, cari au stricat limba bisericească supt cuvînt, că o lărgesc, căci însemnează oare a lărgi limba, a ținea pas cu progresul limbic, a lumina pe credincioșii cînd zic comunicătura în loc de cunecătura, te glorificăm în loc de te preamărim, ploî bine timpurezate, în loc de ploî de bună vreme, captiv în loc de căzut în păcat, administrați, în loc de isprăvnici, înfricoșatul Tribunal, în loc de înfricoșatul Județ, confăptuiește cu el, în

¹⁾ Sint geniale cugetările lui Eminescu cu privire la limba românească, la ființa și dezvoltarea ei, enunțări, cari cu toate că sint scrise acum 30 de ani, sint încă tot de actualitate. Vezi: M. Eminescu: Serieri politice și literare, vol. I. ed. de Dr. Ioan Seurtu, București, 1905.

loc de stăi în ajutor, întreb: înseamnă aceasta progres sau atentat împotriva limbii în general și în special asupra limbii bisericești, de care e strîns legat și sentimentul religios? Ori nu pot fi eu Român tot așa de bun dacă zic slugă în loc de serv, slobod în loc de liber, (ca să nu iau iarăș exemple prea drastice) și alte expresiuni cari sint înrădăcinate de veacuri și pe cari a le mai scoate cu sila din limbă ar însemna un război donchișotesco? Limba strict populară nu strică nici auzul domnilor (cari umblă așa de rar la biserică, și cari sint așa de rar lipsa de a se ruga) și nu se lovește în cap nici cu teoriile de limbă, până cînd limba aceasta meșteșugită produce atîta confuzie în popor, încît cînd are de a face cu cîte o carte de aceasta nouă nu mai știe dacă are înaintea lui o carte într'adevăr bisericească, sau are de a face cu vre-o carte răspîdită de eretic. Am avut ocazia să aud pe un cristic bătrîn dela o biserică foarte respectabilă, zicînd din toată convingerea despre Evhologiu Sfîntului Sinod din metropola Romînilor, că el ar putea jura, că această carte e o contrafacere jidovească, „pentru că numai Jidovii umblă să strice slujba lui Christos”.

E un caz naiv acesta ce e drept, dar e foarte caracteristic! Poporul trebuie cunoscut la el acasă, nu numai din cărți — și pentru că să te cunoască și el, trebuie să-i vorbești pe limba lui, căci el altă limbă nu înțelege și nici n'are lipsă de o altă limbă decît de a lui. E destul pentru țaran că nu înțelege legile și regulamentele, cari sint scrise într'o limbă străină pentru el, nu trebuie a face că să înțeleagă tot numai atît și din rugăciunile din casa Domnului, singura mîngiere pentru sufletul lui.

Nu mai insist asupra acestui punct, ci trec mai departe la analizarea Evhologului, care va produce cu gresălele lui chiar senzație pentru celitorii, cari nu se vor fi uitat să mai urmărească acest studiu.

Am amintit, că nu numai neologismele formează cunșul cărților Sfîntului Sinod, ci și sub rubrica cunșurilor se mai cuprind și alte puncte, ca: cuvinte și expresii neromânești și fără gust, formațiuni de cuvinte greșite și traduceri sarbede.

Fără a cerca să le mai grupez după o anumită ordine voi înșira în cele următoare gresălele cele mai mari, indicînd la fiecare gresală și pagina pentru ca acela dintre preoții din metropola noastră, cari se folosesc de acest Evhologiu, să le poată îndrepta.

Inimă curată creează întru mine Dumnezeule (76), în loc de străvechiul și foarte frumosul *zidește*; a forma (160) în loc de a închipui; din catoliceasca carte a Sfîntului Iacob (88), — în timp ce avem terminul sobornicească și a toată lumea, cari pe lingă că sint mai usitate și mai înțelese ocolesc și cacofonia. Tot în acest înțeles e și *sino-diceasca* carte, care alătura de catolicească poate produce mari confuzii. *Deridere* (96) în loc de batjocură; înțeleptul Pavel a *prespus* chiar mutarea sa (230), în loc de a spus mai nainte; desfacere *timporală* (306) în loc de desfacere vremelnică sau cel mult temporală; dușmanii *înțelesuali* (363) în loc de dușmanii după gînd sau înțelegători; a *replăsmui* (514) în loc de a plăsmui a doua oară. E bătătoare la ochi și înlocuirea consecventă a unor cuvinte înțelese de toți Romîni și împămîntenite de cine știe cîte veacuri în limbă, cu cuvinte nouă, cari nu sint nici așa de frumoase în limba bisericească, nici așa de precise și nici așa de bine înțelese. Așa d. p. a *serba* în loc de atît de mult cuprinzătorul a prăznui; *oră* în loc de ceas, *serviciu*, în loc de slujbă; *vreme*, în loc de timp; *martir*, în loc de mucenic (54); *agricultor* (318), în loc de plugar; *discipol*, în loc de învățăcel; *nutriment*, în loc de hrană; *eschiamare* și *eskiamare* (565, 446 etc., ceea ce dovedește, că nu e o eroare de tipar), în loc de strigare; *gigant*, în loc de uriaș; *profet*, în loc de proroc (pe la noi poporul zice, că numai papistași zic profet); *serv*, în loc de rob sau slugă; *eliberare*, în loc de slobozire; *repauează-l*, în loc de odihnește-l, a *dedica* o biserică sfîntului x, (449) în loc de a o închina; a *proaduce*

(458), în loc de a aduce înainte. Iată *na-țiile*, cari te știaș pe Tine (136), în loc de iată neamurile etc., *te conșur* cu numele mareluî Dzeu (430), în loc de juru-te pe etc., a *propune* (469), în loc de a pune înainte; *procădem* (556), în loc de cădem înaintea Ta. Tu ești cel ce *derigî* toate (deregî sau dirigî?) în loc de — tu cîrmuiești toate (169); Doamne, care ai *produs* din neînță în ființă (382), ceea ce e un nou sens, în loc de — ai adus. Apoi: *invins* (567); în loc de ai biruit; *vingere* (564); ploî *bine timpurezate* (556). *Tot-țitorule* și *Tot-îndurate* (557), în loc de Atot-țitorule și Atotmilostive; *mizericorde* Doamne (556), în loc de milostive Doamne; *camerele* noastre să fie *abundînd de provizi* (570) (cf. textul paralel al rugăciunii); *concedător* (574), în loc de împreună-călător; pentru ca să dea oastei sale *Christo-numite* (572), în loc de însemnat sau numit cu numele lui Christos; dușmanii *cel atei* (382); buna *temperatură a aerelor* (449); Duhul în *tip* de porumb s'a arătat (451); *buinimie* (544); *la-pezi-te de erezul luteranesc*? (ca și cînd în temeiul acestui erez (!) ar fi fost Lutheran, nu Luther); *teroarea să investe* cu binecuvîntarea (454) în loc de: mîna de împăcare întinde binecuvîntarea friceî. Acest *stimat templu* (539) în loc de: această cîinstă biserică (Cum s'a subțiat lumea!) (Va urma).

Cărți și reviste.

„Studiu aprofundat din sfera teologiei asupra vieții și scrierilor sfîntului Vasile-cel-Mare, arhiepiscop al Cesarei-Capadociei, ale sfîntului Grigorie Teologul și ale sfîntului Ioan Chrisostomul, arhiepiscopii Constantinopolului”, — e titlul unei cărțicele de 26 pagini 8°, scrisă de Toma Frateș, paroch în Bacăul-Săcele. A apărut în tipografia Ciurcu (Brașov). Preț nu e fixat, lășad autorul la bunul ch bufința de-oștă să dea cît va voi, cu observarea, că venitul aurat e destinat pentru înființarea unui fond de ajutoare a școlii române g. or. din Bacăul.

„România ilustrată”, revistă pentru familie, a apărut pe Iulie (fasciculul 6, anul de esistînță III) cu conținut variat, instructiv și amuzant, aducînd și numeroase portrete (opt archiereși, opt senatori, opt deputați, etc.). Ilustrațiuni de la serbările date cu ocaziunea punerii cablului Constanța-Constantinopol (cu portretul regelui, familiei regale, etc.). — „România ilustrată” apare odată pe lună și costă 24 lei pe an. Director: Ioan Rusu Abrudeanu. Red și administrația: București, strada regală Nr. 1.

„Timoteiu Cipariu, viața și activitatea lui”, studiu istoric-literar de Dr. Ioan Rațiu, profesor la gimnaziul din Băj. A apărut în tipografia seminarului archiepiscopian din Blaj și costă 1 coronă (+ porto postal).

„Revista noastră”, folie literară perio-dică, redactată în București sub direcția Constanței Hodoș, a apărut pe Iulie (fasciculul 8, anul de esistînță I) avînd gese posail, o legendă, un roman, notițe bibliografice și articolul „Cînd începe educațiunea copilului?” de Luisa Neamțu. — „R. vista noastră” apare la 1 și 15 a fie-carei luni și costă 7 corone pe an. Red. și administrația în București (Bulevardul Elisaveta Nr. 67).

Cetiți

„România Ilustrată” singura revistă mare, enciclopedică, ilustrată și de actualitate.

Pe lângă o materie literară din cele mai variate și datorită celor mai distinși și gustați scriitori români, ca Coșbuc, Davila, Antemireanu, Tutoveanu, Dr. Grigorovitz, Radu Rosetti, Sadoveanu, etc., revista „România Ilustrată”, care apare în București, sub direcțiunea dlui Ioan Rusu Abrudeanu, conține în fie-care număr întră 40 și 50 de ilustrațiuni de actualitate din țară și străinătate.

„România Ilustrată” este cea mai răspîdită și mai apreciată revistă de familie. Apare odată pe lună în câte 4 côle.

Costul abonamentului — 24 lei pe an și 12 lei pe jumătate de an — se poate trimite cu mandat postal pe adresa: Administrația revistei „România Ilustrată”, București, strada regală nr. 1. [122] 4—5

Nr. 387 1905.

[156] 1—3

Concurs.

Decretându-se prin venerabilul ordin consistorial din 1 Februarie a. c. nr. 811 Bis. filia Felja, protopresbiteratul tractului Sighişoara, de parohie materă de clasa a III-a, pentru ocuparea ei se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele economice în stare bună, grădină de pomi și de legumi.

2. Porțiunea canonică de 14½ jugere pământ parte arătură parte fâneață, din cari 684 st. □ vie.

3. Simbria preoțască de la 30 familii câte una ferdelă cucuruz sfărmat.

4. Patru stângini de lemne aduse în curtea parohială.

5. Venitele stolare anuale cu 70 corone.

6. De la tinerimea adultă câte o zi de lucru anual cu întreținerea de la preot.

Concurenții și vor înainta petițiunile cu toate documentele recerute, subsemnatului oficiu în termenul indicat și sunt dator să se prezenta înaintea alegătorilor în biserică conform prescrierilor regulamentului pentru parohii, pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sighişoara, 6 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Sighişoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 487.

[157] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos semnate din protopresbiteratul Orăştie, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Romoșel**, cu salariu de 600 cor. de la comuna politică, cuartir liber în edificiul școlii și lemne de foc.

2. **Șibot**, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc 2 stângini. Acel învățător care dovedește că a luat parte la cursurile pentru economie, și are cunoștințele necesare pentru propunerea economiei elevilor de repetiție primește o remun. de 100 cor.

3. **Ludești Costești**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir liber în edificiul școlii și lemne de foc.

4. **Dâncu mare**, cu salariu de 600 cor. din repartitie, cuartir liber și lemne de foc.

5. **Măgura**, cu salariu de 400 cor. din repartitie, 200 cor. ajutor de la stat care se va cere, cuartir și lemne de foc.

6. **Homorod**, cu salariu de 600 cor., din repartitie, cuartir în edificiul școlii și lemnele de lipsă pentru cuartir și sala de învățământ.

7. **Mermezeu**, cu salariu de 600 cor. din repartitie și lemne de foc 4 stângini din cari este a se încălzi și sala de învățământ.

8. **Glod**, cu salariu anual de 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor computa numai de la instituirea definitivă a respectivului învățătoriu.

Concurenții au să-și subșternă rugărilor instruite conform normelor din vigore în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiterat și a se prezenta înaintea de alegere poporului în biserică pentru a-și arăta dexteritatea în tipic și cântări.

Învățătorii instituiți în posturile mai sus indicate sunt dator să cânta Dumineci și sâmbătoarea cu copiii în biserică și a cultiva și grădina de pomăriț.

Orăştie, 4 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Orăştie.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 359.

[138] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea alor trei posturi de învățători vacante la școala română greco-orient. din comuna Răhău, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Salariu 600 cor. pentru fie-care post, solvit lunar anticipativ din cassa bisericeii.

2. Grădină și vie.

3. Cuartir în noul edificiu școlar eventual bani de cuartir 50 cor.

Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă la această școală.

De la concurenți se cere a se prezenta înaintea de alegere în biserică pentru de a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, ear' cel ales va fi obligat a conduce în Dumineci și sâmbătoari strana, școala de repetițiune și a cultiva grădina de pomi cu copii.

Sebeș, la 25 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat al Sebeșului:
Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 237.

[158] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele jos indicate în protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Briznic**, cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne.

2. **Baștea-Holdea-Coșești**, post de învățătoriu ambulant, salariu 600 cor., din repartitiune, cuartir și lemne.

3. **Teiu**, cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne.

4. **Fintoag**, cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne.

5. **Dobra**, un post de învățătoriu la școala tractuală, care se întregeste deocamdată numai în mod provisor. Salariul pentru acest post este de 600 corone, ear' relul pentru cuartir, grădină și lemne 200 cor., ce se va solvi în rate lunare din fondul școlii tractuale.

Concurenții să așternă cererile instruite conform normelor în vigore în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Învățătorii instituiți în posturile mai sus indicate sunt dator să cânta cu copiii în biserică, în Dumineci și sâmbătoari.

Dobra, la 3 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al tractului Dobra.

Iosif Morariu
protopresbiter.

Nr. 98 1905.

[150] 3—3

Publicațiune.

Pentru adaptarea unor noue încăperi la edificiul școlii gr. ort. confesionale din Arpașul-inferior, protopresbiterat Avrigului se escrie licitațiune minunând pe ziua de 23 Iulie st. n. a. c. la 4 ore p. m. care se va ține în edificiul școlii din loc.

Planul și preliminarul de spese aprobate de Preaven. Consistoriu arhidiecezan cu nr. 983 Eptropesc 1905 din 5 Februarie a. c. cum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. or. din loc.

Doritorii de a licita au să depună un vadiu de 10% de la suma preliminară cu 7118 cor. 42 fileri în bani gata sau în hârtii de valoare, cari rămân în cassa comitetului comun școlar până după colaudare.

Comitetul comun școlar își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere oferentului celui mai acreditat și dacă nu este minusoferent.

Arpașul inferior în 12 Iulie st. n. 1905. Oficiul parohial gr. or.

Trandafir Dragomir
paroh gr. or., ca presid.

[151] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos indicate din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Zernești**, salariu 600 corone, 120 corone relut de cuartir și 12 corone pro ¼ jug. pământ.

2. **Șirnea**, salariu 600 corone, cuartir în natură și lemnele trebuincioase, 12 corone pro ¼ jug. pământ.

De la concurenți se cere ca pe lângă învățământul prescriș, să țină și strănă în biserică în toate Duminecile și sâmbătoarele de peste an, beneficiând de venitele usitate până acum, cantonale. Concurenții au a se prezenta înaintea de alegere în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cuincuenalele la ambele posturi se solvesc numai după anii serviți în respectiva comună ca definitivi.

In conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Zernești, în 30 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiterat al Branului.

Ioan Dan
adm. protopresbiter.

NOU!

Verigile pentru bătători
patent americane ale lui

Cook & Johnson.

Cel mai bun și mai sigur mijloc al timpului prezent, de efect miraculos și imediat alinător de dureri.

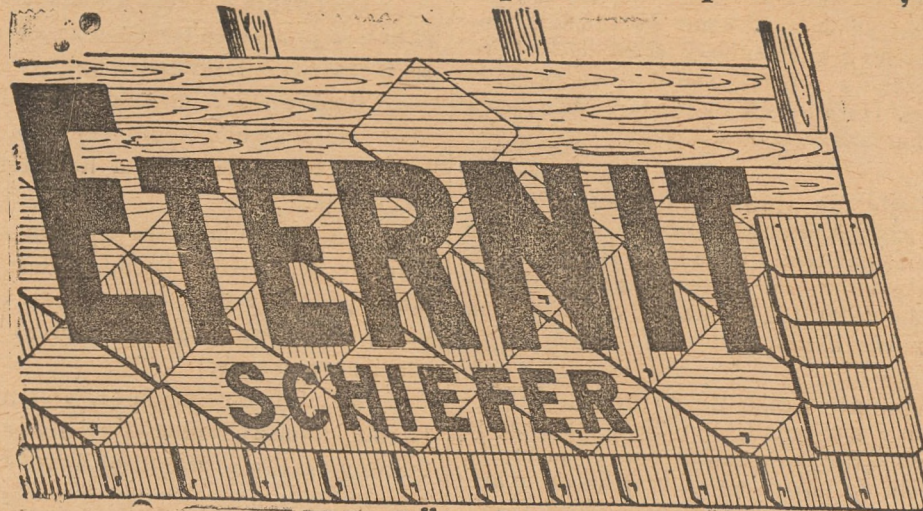
Se capătă în toate farmaciile din Austro-Ungaria. 1 bucată în cuteră 20 fil., 6 bucati în carton 1 cor. Prin postă 20 fileri mai mult.

Depositar principal: Farmacistul Josif Török
Budapesta, VI. Király-utca 12.

Depositar central pentru Austro-Ungaria:
(34) 16—16 „Zum Samariter“, Graz.

Cel mai bun material de acoperit al timpului de față.

Centrala pentru Ungaria:

FABRICELE ETERNIT LUDOVIC HATSCHEK
BUDAPESTA, VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

[99] 5—8

Devisa: Fie-care bucată de săpun Schicht e curată și liberă de ori-ce substanțe păgubitoare.

Săpunul Schicht

(săpun cu cerb ori cu cheiă)

e cel mai bun și mai efin, pentru
ori-ce albituri și pentru ori-ce me-
todă de spălat.

Garantă: 25,000 cor. plătește firma Georg Schicht în Aussig fiecăruia, care dovedește, că săpunul și cu numele „Schicht“ conține ôrecari adausuri stricătoase.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparat vindecă bóle

pe lângă garanție

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, scăderi de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire intențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate o:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum și la repararea clopotelor stricate mai departe spre facerea de clopote armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, fe fie care mărime, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întorce clopotele cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce sunt bătute de o lature, prin ceea ce sunt mântuite de a se strica. Cu deosebire recomandă: (119) 6—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată. Aceste clopote au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, câte un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătute, de sine stătătoare, spre ajustarea clopotelor bătrâne cu corone de fier bătut, ca și spre turnarea de toce din metal. Se află clopote în greutate de 300 kg. și mai jos.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco. La esposiția milenară din Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare.

